

Dato: 10.06.2020 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 18/24823 J.post ID: 20/38170
Saksbehandler: Christian Holmås Haave
Saksansvarlig: Ingrid E. Glendrange

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Formannskapet	24.06.2020	144/20
Kommunestyret	23.09.2020	086/20

Arbeid med FNs bærekraftsmål og implementering i kommuneplanens samfunnsdel

Kommunestyret-23.09.2020- 086/20

Vedtak:

Arbeid med FNs bærekraftsmål og implementering i kommuneplanens samfunnsdel tas til orientering.

Formannskapet-24.06.2020- 144/20

Innstilling:

Arbeid med FNs bærekraftsmål og implementering i kommuneplanens samfunnsdel tas til orientering.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Arbeid med FNs bærekraftsmål og implementering i kommuneplanens samfunnsdel tas til orientering.

SAKEN I KORTE TREKK

Kommunedirektøren ønsker med denne saken å orientere om hvordan det jobbes med FNs bærekraftsmål og implementering av disse i kommuneplanens samfunnsdel.

Tidligere behandling

[PS 102/19 FNs bærekraftsmål](#), behandlet i kommunestyret 19.06.19.

FNs bærekraftsmålene og Bærum kommune

FNs bærekraftsmål legges til grunn for plan og strategiarbeid i Bærum kommune. Bærekraftsmålene

brukes slik de er formulert fra FN, men med en relevant tilpasning til Bærum. Tilpassede målformuleringer av bærekraftsmålene, slik at de passer konteksten for Bærum, er utarbeidet. Se oversikt over målene og tilpassede målformuleringer i vedlegg 1.

Det siste året har det vært gjort innledende arbeid med bærekraftsmålene og deres relevans for kommene. Blant annet har det vært en egen arbeidsgruppe som har arbeidet med en planmessig tilnærming til FNs bærekraftsmål, hvor disse tas inn som en del av dagens styringsstruktur og planverk. Arbeidet har vært inndelt i to arbeidsområder (grupper):

Bærekraftsløftet:

- Politisk sak: status bærekraftsarbeidet og oppsummering av KPI-målingen (U4SSC)
- Bærum's bærekraftsmål: hvilke mål er viktig for oss – hvordan bruke de videre. Dette må samkjøres med arbeidet i forbindelse med ny kommuneplan samfunn
- Implementering: jobbe med hvordan bærekraftsmålene skal implementeres i BK. Metodeverk og erfaringsdeling

Bærekraftsentusiasme:

- Involvering av ansatte og innbyggere, skape engasjementet ved å arrangere eventer rettet mot innbyggere i samarbeid med eksterne. Her kan blant annet SmartCity Bærum være en viktig aktør.
- Kommunikasjon: Invitere de ansatte inn – Yammer
- Vise hva kommunen gjør i bærekraftsarbeidet – lage gode nettsider hvor alt kan samles
 - Lage et årshjul med aktiviteter

Implementering i kommuneplanens samfunnsdel

FNs bærekraftsmål skal være en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen i kommunene. Dette innebærer å ta bærekraftsmålene inn i kommunens planverk, i første omgang i kommuneplanens samfunnsdel.

I planprogrammet for revidering av kommuneplanens samfunnsdel er det foreslått at det skal lages nye hovedmål for utvikling av Bærum frem mot 2040. Alle de 17 bærekraftsmålene vil løftes inn i samfunnsdelen og underbygge hovedmålene. I tillegg planlegges det å etablere inntil 5 bærekraftsmål, som skal være politiske satsingsområder i kommunestyreperioden.

Det er ønskelig at innsatsen måles og rapporteres på slik at Bærum kommune kan få en indikasjon på om tiltaket bidrar til bærekraftig samfunnsutvikling.

En politisk prioritering av bærekraftsmål og satsingsområder vil gi en tydelig retning for hvilke områder tjenestene skal videreutvikle, samt hvilke prosjekter og samarbeidsarenaer kommunen skal delta og bidra inn i.

Rent konkret betyr dette at FNs bærekraftsmål også brukes i alt fra utarbeidelse av handlingsprogram til gjennomføring av arbeidsmøter med administrasjon og politikere. Grunnet korona-pandemien har flere aktiviteter som skulle vært gjennomført i forbindelse med bærekraftsmålene blitt utsatt. Kommunedirektøren jobber nå med mål om å gjennomføre arbeidsverksteder med både administrasjon og politikere i perioden august til oktober. Hensikten med arbeidsverkstedene er å spre kunnskap om bærekraftsmålene. I tillegg handler et slik arbeid om å forberede administrasjon og politikere på implementering av målene i kommunens arbeid og planverk, i første omgang kommuneplanens samfunnsdel. Innspill fra arbeidsverkstedene og KPI-kartlegging vil være utgangspunktet for målarbeid og utvalg av satsingsområder. Etter justert fremdriftsplan for kommuneplanprosessen legges det, som tidligere sagt, opp til at administrative og politiske arbeidsverksteder skal gjennomføres august-oktober 2020. For mer detaljert

informasjon om kommuneplanprosessen og justert fremdriftsplan, se politisk sak *Planstrategi 2019-2023 med planprogram – 2.gangsbehandling*.

Aktiviteter med mål om å gjennomføre i august til oktober:

- *Arbeidsverksted med ansatte i kommunen. Hensikten med arbeidsverkstedet er å lage en oversikt over de fem største utfordringene knyttet til hvert av de 17 bærekraftsmålene.*
- *Arbeidsverksted med formannskapet, utvalgsledere og gruppeledere. Oversikt over utfordringene blir så tatt inn i arbeidsverksted med politikere. På arbeidsverkstedet skal utfordringer knyttet til bærekraftsmålene diskuteres innenfor tematiske innfallsvinkler.*
- *Arbeidsverksted i Ungdomsrådet hvor det skal jobbes med utfordringer knyttet til bærekraftsmålene fra Ungdomsrådets perspektiv.*
- *Arbeidsverksted i kommunedirektørens ledergruppe.*

Arbeid fremover – slik jobber vi med bærekraftsmålene i Bærum kommune

Arbeidet og innretningen som er skissert overordnet i dette notatet foreslås også videreført inn i kommende perioder. Når neste nye kommunestyre er konstituert i 2023 skal det utarbeides ny planstrategi for å drøfte kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden. Her vil bærekraftsmålene og status på de 17 målene legges inn i planstrategien/grunnlagsdokumentet. I tillegg skal kommunestyret velge nye 4-5 mål for kommende kommunestyreperioden. Det vil være opp til kommunestyret om de vil videreføre allerede utvalgte mål, eller velge nye.

Hvert år vil arbeidet med bærekraftsmålene konkretiseres ytterligere i handlingsprogrammet. Her vil konkrete prosjekter og satsningsområder (basert på utvalgte bærekraftsmål) løftes frem. Videre vil bærekraftsmålene og satsningsområdene konkretiseres ytterligere i arbeidet på tjenestenivå, gjennom virksomhetsplanene. På denne måten vil bærekraftsmålene gjennomsyre hele planstrukturen og konkretiseres i handling på tjenestenivå.

Det er opprettet **to arbeidsgrupper** som en del av arbeidet med FNs bærekraftsmål. Den ene arbeidsgruppen skal ha fokus på planverk og styringssystem, KPI-kartlegging og målinger, og den andre arbeidsgruppen skal ha fokus på å spre entusiasme og skape engasjement for bærekraftsmålene i bærumssamfunnet.

Bærekraftsentusiasme

Bærekraftsmålene er ikke bare et styringsverktøy, men også en mulighet og verktøy for å skape engasjement og samarbeid. For å skape bærekraftsentusiasme både i kommunesamfunnet og kommuneorganisasjonen jobber kommunedirektøren med å lage ulike arrangementer for å rette oppmerksomheten mot FNs bærekraftsmål.

Det var i utgangspunktet planlagt aktiviteter i forbindelse med Sandvika byfest, men på grunn av korona-pandemien antar kommunedirektøren at denne ikke vil bli gjennomført. Kommunedirektøren jobber videre med aktiviteter og arrangementer, og hvis nasjonale myndigheter tillater det, vil de første gjennomføres til høsten.

Samarbeid og nettverksarbeid

I tillegg til aktiviteter i Bærumssamfunnet og internt i kommuneorganisasjonen, er Bærum en del av flere nettverk og samarbeidsarenaer der bærekraftsmålene er styrende.

Under Nordic Edge-konferansen i oktober 2019 inngikk Asker, Bærum, Stavanger, Trondheim og Ålesund kommuner et samarbeid med UNECE for å nå FNs bærekraftsmål. Samarbeidet ble formalisert gjennom Stavangererklæringen. Målet med samarbeidet er:

1. å gi alle kunnskap om status på bærekraftsmålene i sitt lokalsamfunn
2. å utvikle planer for samfunnsutvikling som viser hvordan vi skal nå bærekraftsmålene
3. å mobilisere og støtte innbyggere, næringsliv, organisasjoner og academia som bidrar til bærekraftig utvikling
4. å måle og evaluere effekten av innsatsen

Bærekraftsnettverket

Bærum kommune deltar i etableringen av et **bærekraftsnettverk** for kommuner og fylkeskommuner i Norge sammen med U4SSC og KS (Kommunesektorens organisasjon). Nettverket skal samarbeide om bærekraftig samfunnsomstilling. Bærekraftsnettverket er en samarbeids- og læringsarena for de kommunene og fylkeskommunene som har kommet lengst i arbeidet med bærekraftsmålene og implementeringen av disse. Nettverket har en ambisiøs tilnærming til bærekraftig utvikling og verdiskaping på lokalt nivå. Bærekraftsnettverket er pådrivere for etablering av et nasjonalt Bærekraftløft som sees i sammenheng med nasjonal handlingsplan for bærekraftsmålene. *Bærekraftsnettverket* er etablert av 8 kommuner og 3 fylkeskommuner - Rana, Bodø, Trondheim, Ålesund, Kristiansand, Asker og Bærum kommuner, og Møre og Romsdal, Trøndelag og Agder fylkeskommuner. Dette er de kommuner og fylkeskommuner som har kommet lengst i arbeidet med bærekraftsmålene i dag.

Nettverket skal blant annet utvikle og forvalte en strategisk, systematisk og ambisiøs tilnærming til bærekraftig utvikling og verdiskaping på lokalt nivå. I tillegg ønsker nettverket å ta initiativ til en nasjonal dugnad for oppfølging av bærekraftsmålene – Bærekraftsløftet.

Det betyr at kommunene som deltar i Bærekraftsnettverket skal innarbeide bærekraftsmålene i sine plan- og styringssystemer og budsjett. I tillegg skal kommunene bygge kompetanse på bærekraft både i egen organisasjon og blant innbyggere, og legge til rette for og utvikle samarbeidsformer slik at alle som har interesse og virkemidler får muligheten til å bidra.

KPI-kartlegging – U4SSC

I politisk sak behandlet i kommunestyret 19.06.19 ble det bestemt at Bærum kommune skulle kartlegge nøkkelindikatorer (Key Performance Indicators – KPI) utarbeidet av FN-organisasjonen *United for Smart Sustainable Cities* (U4SSC). Denne kartleggingen skal støtte opp under arbeidet med ny kommuneplan. Bærum kommune har sammen med ti andre kommuner kartlagt 92 nøkkelindikatorer. Målet er få en status på bærekraftsmålene.

Nasjonalt samarbeid

Ålesund gjennomførte datainnsamlingen i 2019, og hadde gjort en god jobb med å finne datakilder til de 91 indikatorene. Bærum har sammen med åtte andre kommuner samlet inn data til indikatorene i tidsperioden desember til februar. De andre kommunene som samarbeidet om datainnsamlingen er: Asker, Haugesund, Karmøy, Molde, Kristiansund, Trondheim og Rana.

Om indikatorene

Indikatorene som ligger til grunn for innsamlingen er ferdig definert fra U4SSC. Utfordringen vil derfor være at kommunene ikke kan påvirke hvilke indikatorer som skal være med, og dermed kan noen av indikatorene oppleves som lite relevante i norsk sammenheng. Likevel har Bærum og de andre kommune gitt innspill til hvilke indikatorer vi opplever lite relevante og hvilke som kunne

vært mer interessante å bringe inn. Videre er ambisjonsnivået på resultatene basert på en internasjonal standard utviklet av U4SSC, og resultatene må derfor ses i sammenheng med dette. Bærum scorer grønt på mange av indikatorene i en internasjonal kontekst, men Bærum må fortsette å jobbe med alle indikatorene uavhengig av fargene.

Resultat av KPI-kartlegging

Resultatene fra kartleggingen deles inn i dimensjonene økonomi, miljø og samfunn. Disse er igjen delt i underkategorier, som er bygget opp av de 92 indikatorene. Man får en prosentvis score for hver kategori, som igjen kategoriseres i fargene grønn, gul og rød.

Excellent	Good	In progress	Improvement needed
>95 % måloppnåelse	66-95 % måloppnåelse	33-66 % måloppnåelse	< 33% måloppnåelse

Videre er sammenligningskriteriene fra U4SSC utviklet og basert på en internasjonal standard, og det vil bety at kommuner i Norge er forventet å gjøre det bra. Ved å gjøre KPI-kartleggingen sammen med 9 andre kommuner har Bærum kunne samarbeide godt om innsamlingen av data, og se hvilke trender som går igjen blant norske kommuner. Som en forlengelse av dette vurderes det også å lage egne sammenligningsgrunnlag for Norge, slik at resultatene kan sammenliknes kun i en norsk kontekst, noe som igjen kan bidra til at kommunene strekker seg ytterligere.

Bærums resultater i undersøkelsen viser at vi scorer godt på de fleste områdene. På de overordnede dimensjonene økonomi, miljø og samfunn er vi grønne. Dette gjelder også på mange av underdimensjonene. Dette er en gjennomgående trend i de andre norske kommunene. Dette vil også være forventet av et godt utviklet samfunn som Norge er. Det vil derfor være viktig å jobbe systematisk videre med alle indikatorer, også de grønne for å nå 2030-agendaen.

Resultatene som foreligger, viser at Bærum scorer godt på mange av indikatorene. Det betyr at Bærum kommune er på god vei. Resultatene viser også at Bærum har flere områder som må jobbes med for å nå bærekraftsmålene innen 2030. I tillegg til å fortsette å jobbe med indikatorene som er grønne, vil det være naturlig å se på de indikatorene som kommer ut som gule og rød i kartleggingen. Flere av indikatorene understøtter de utfordringene som har vært løftet frem tidligere. Eksempelvis gjelder dette utfordringer knyttet til satsningsområdene i klimastrategien. KPI-resultatene viser utfordringer knyttet til mobilitet, ressursbruk og bygg. I tillegg viser resultatene at det er utfordringer knyttet til energi- og vannforbruk.

Asker og Bærum har relativt like resultater, med god måloppnåelse og er de kommunene med færrest gule og røde områder blant kommunene som har gjennomført undersøkelsen i Norge.

Resultatene viser et nåtidsbilde av hvordan Bærum scorer på de forskjellige dimensjonene, og det blir dermed viktig at indikatorarbeidet blir et startpunkt for videre arbeid. **Se vedlegg 2 med tilhørende kommentarer.**

Hvordan jobbe med resultatene fra KPI-undersøkelsen?

Kommunedirektøren innstiller på å arbeide med resultatene på flere måter.

- Resultatene vil være med i grunnlaget til kommuneplanens samfunnsdel. På denne måten vil

resultatene inkluderes i arbeidet med å velge noen innsatsområder i kommunestyreperioden (se neste avsnitt).

- Resultatene peker også på viktigheten av arbeidet som gjøres i eksempelvis Klimaklok-arbeidet. Resultatene peker på at arbeidet med innsatsområdene, og konkrete prosjekter rundt områdene mobilitet, ressursbruk og bygg må videreføres og utvikles.
- Som kunnskapskommune i partnerskap med akademia og næringsliv, vil resultatene kunne være med å prioritere utviklingsområder som samarbeidet skal bygge på, herunder NTNU.

Bærekraftsnettverket vil også være et viktig arena for erfaringsutveksling og metodeutvikling for implementering av bærekraftsmålene basert på KPI-undersøkelsen. Kommunedirektøren vil komme tilbake med orienteringer og saker knyttet til videre implementerings- og oppfølgingsarbeid.

Vedlegg:

Vedlegg 1. FNs bærekraftsmål - tilpassede målformuleringer	4897634
Om U4SSC KPI- undersøkelsen	4973320
Verification Report - U4SSC - Baerum - Final Draft - 20200528	4973321

Behandlingen i møtet 23.09.2020 Kommunestyret

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyret-23.09.2020- 086/20:

Vedtak:

Arbeid med FNs bærekraftsmål og implementering i kommuneplanens samfunnsdel tas til orientering.

Behandlingen i møtet 24.06.2020 Formannskapet

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet-24.06.2020- 144/20:

Innstilling:

Arbeid med FNs bærekraftsmål og implementering i kommuneplanens samfunnsdel tas til orientering.